

คู่มือการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยพายัพ

1. ส่วนนำ

ปี พ.ศ. 2552 กระทรวงศึกษาธิการออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ลงวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 จากนั้นในวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 ได้มีประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยสาระสำคัญของประกาศทั้ง 2 ฉบับ ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหลักสูตร และบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในทุกระดับคุณวุฒิ และสาขา/สาขาวิชา

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่จะแสดงถึงคุณภาพของบัณฑิตไว้อย่างน้อย 5 ด้าน คือ

- (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- (2) ด้านความรู้
- (3) ด้านทักษะทางปัญญา
- (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สำหรับสาขา/สาขาวิชา ที่เน้นทักษะทางปฏิบัติ ต้องเพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย อีกด้วย

มาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านของแต่ละระดับคุณวุฒิ และลักษณะของหลักสูตร อย่างน้อยต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ ส่วนหลักสูตรที่มีมาตรฐานคุณวุฒิระดับ ... สาขา/สาขาวิชา ... (มคอ.1) ประกาศออกมาแล้วนั้น ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศดังกล่าว

การพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ต้องจัดทำรายละเอียดต่างๆ คือ

- (1) รายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2)
- (2) รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3)
- (3) รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.4) (ถ้ามี)
- (4) รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5)
- (5) รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.6) (ถ้ามี)
- (6) รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7)

ภายหลังจากที่พัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติแล้ว ทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จะเผยแพร่หลักสูตรที่ดำเนินการได้มาตรฐานนี้ต่อสาธารณะเมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้เปิดสอนหลักสูตรดังกล่าวไปแล้วอย่างน้อยครึ่งระยะเวลาของหลักสูตร ซึ่งจากเกณฑ์ดังกล่าว หลักสูตรจะต้องได้รับผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) มีคะแนนเฉลี่ยระดับดีขึ้นไปต่อเนื่องกัน 2 ปี นับตั้งแต่เปิดสอนหลักสูตรที่ได้พัฒนาตาม

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หรือตามที่มาตราฐานคุณวุฒิระดับ ... สาขา/สาขาวิชา ... (มคอ.1) นั้นๆ กำหนด ซึ่งหนึ่งในตัวบ่งชี้ดังกล่าว คือ มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน มคอ.3 และ มคอ.4 (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปี การศึกษา ดังนั้น จะเห็นว่า การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษานับเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบในระบบประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องดำเนินการให้เกิดความมั่นใจว่า มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นที่เข้าใจตรงกันทั้งสถาบันอุดมศึกษา

2. การทวนสอบ

การทวนสอบ¹ หมายถึง การดำเนินการหาหลักฐานเพื่อยืนยันพิสูจน์ว่า สิ่งที่กำหนดไว้แล้วได้มีการดำเนินการ และบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งวิธีการในการหาหลักฐานอาจทำได้หลากหลายวิธี และแตกต่างกันไปในมาตรฐานแต่ละด้าน รวมถึงลักษณะของรายวิชา อาทิ การสังเกต การตรวจสอบ การประเมิน และการสัมภาษณ์ เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ใช้โดยทั่วไปในการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ได้แก่ การตรวจสอบการให้คะแนนจากกระดาษคำตอบของนักศึกษาและงานที่มอบหมาย การให้ผู้เรียนประเมินตนเองเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนตามรายละเอียดของรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษา ทวนสอบจากคะแนนข้อสอบ ประเมินหลักสูตรโดยนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา ประเมินสาขาวิชาและหลักสูตรโดยบุคลากรภายนอก และการรายงานเกี่ยวกับทักษะของบัณฑิตโดยผู้ใช้บัณฑิต

การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของรายวิชา จึงเป็นการตรวจสอบว่ารายวิชานั้นๆ ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้รับผลการเรียนรู้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด และเป็นไปตามการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) หรือไม่ อีกทั้งเมื่อทวนสอบหลายๆ รายวิชาในหลักสูตรนั้นๆ จะทำให้ทราบว่าหลักสูตรดังกล่าวมีมาตรฐานผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่

2.1 ความสำคัญของการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้²

การทวนสอบผลสัมฤทธิ์เป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งในความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนที่ต้องร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพราะการทวนสอบ

¹สรุปความจาก (1) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualifications Framework for Higher Education) (TQF: HEd), สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, หน้า 23; (2) คู่มือการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พุทธศักราช 2556, หน้า 3; (3) คู่มือและแนวปฏิบัติการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ พ.ศ. 2556, แผนกหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา สำนักพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, หน้า 4; (4) คู่มือแนวทางการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้รายวิชา, ฝ่ายวิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, หน้า 1.

²สรุปความจาก (1) คู่มือการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พุทธศักราช 2556, หน้า 4; (2) คู่มือและแนวปฏิบัติการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ พ.ศ. 2556, แผนกหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา สำนักพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, หน้า 5.

ผลสัมฤทธิ์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาและหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

1. ทราบระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่แต่ละรายวิชาได้รับการกระจายความรับผิดชอบจากหลักสูตรรายวิชา (Curriculum Mapping) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงข้อบกพร่อง หรือส่งเสริมจุดเด่นของผู้เรียนเพื่อพัฒนาตนเองต่อไป
2. ทราบประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ผู้สอน ในการพัฒนาปรับปรุงการสอนให้ดีกว่าเดิม
3. ทราบประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางการศึกษา ผลจากการทวนสอบผลสัมฤทธิ์เป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอน การติดตามประเมินผลและการประกันคุณภาพของหลักสูตร

2.2 การทวนสอบในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

เรื่องการทวนสอบมีระบุไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับ ... สาขา/สาขาวิชา ... (มคอ.1) ในรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) และในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3)

2.2.1 การทวนสอบในมาตรฐานคุณวุฒิระดับ ... สาขา/สาขาวิชา ... (มคอ.1)

มหาวิทยาลัยพายัพมีหลักสูตรที่ดำเนินการตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับ ... สาขา/สาขาวิชา ... (มคอ.1) ที่ประกาศออกมาแล้ว ดังนี้

- 1) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552
ได้แก่ หลักสูตรพยาบาลศาสตร์
- 2) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2553
ได้แก่ (1) หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาระบบสารสนเทศ
(2) หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์
(3) หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมซอฟต์แวร์
(4) หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (หลักสูตรนานาชาติ)
- 3) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม พ.ศ. 2553
ได้แก่ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม
- 4) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553
ได้แก่ หลักสูตรบัญชีบัณฑิต
- 5) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย พ.ศ. 2554
ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

ทั้งนี้ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขา/สาขาวิชา ... (มคอ.1) ที่กล่าวข้างต้น กำหนดการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ไว้แตกต่างกัน เช่น ระบุให้ต้องทวนสอบขณะนักศึกษายังไม่สำเร็จการศึกษา และทวนสอบภายหลังที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้ว หรือระบุให้ต้องมีการทวนสอบทั้งในระดับรายวิชา และในระดับหลักสูตร เป็นต้น ซึ่งในรายละเอียดของมาตรฐานคุณวุฒิระดับ ... สาขา/สาขาวิชา ...

(มคอ.1) ทุกระดับ สามารถติดตามได้ที่เว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือที่ <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/news6.php> และในคู่มือฉบับนี้จะไม่กล่าวถึงการทวนสอบ ขณะที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้ว

1) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552

ข้อ 10 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้

“สถาบันการศึกษาต้องกำหนดให้มีระบบและกลไกการทวนสอบเพื่อยืนยันว่านักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนมีผลการเรียนรู้ทุกด้านตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิสถาพยาบาลศาสตร์นี้เป็นอย่างน้อย โดยดำเนินการทั้ง การทวนสอบระดับรายวิชา และระดับหลักสูตร กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน

10.1 การทวนสอบระดับรายวิชา

สถาบันจะต้องจัดทำกรทวนสอบระดับรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยสถาบันการศึกษา หรือคณะ/วิทยาลัย กำหนดระบบและกลไกในการดำเนินงานเกี่ยวกับการทวนสอบ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของการให้คะแนนกับกระดาษคำตอบ รวมทั้งประเมินด้วยวิธีอื่นที่กำหนดในรายละเอียดวิชา รวมทั้งการอุทธรณ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา (ถ้ามี) ซึ่งสถาบันการศึกษาจะต้องมีการวางแผนและรายงานผลการทวนสอบต่อคณะกรรมการบริหารคณะทุกภาคการศึกษา

10.2 การทวนสอบระดับหลักสูตร

ดำเนินการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ครอบคลุมผลการเรียนรู้ทุกด้านตามมาตรฐานสาขาพยาบาลศาสตร์อย่างเป็นระบบ เพื่อประเมินความสำเร็จของการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ โดยมีการประเมินจากหลายแหล่ง รวมถึงการประเมินโดยแหล่งฝึกงาน ผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิตใหม่ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าผู้สำเร็จการศึกษามีผลการเรียนรู้ไม่น้อยกว่าที่กำหนดในรายละเอียดหลักสูตร”

2) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2552

ข้อ 10 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้

“สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดให้มีระบบและกลไกการทวนสอบเพื่อยืนยันว่านักศึกษาและบัณฑิตทุกคนมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ทุกด้านตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาคอมพิวเตอร์นี้เป็นอย่างน้อย

10.1 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะนักศึกษายังไม่สำเร็จการศึกษา

การทวนสอบในระดับรายวิชาควรให้นักศึกษาประเมินผลการเรียนการสอนในระดับรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และการมีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบให้เป็นไปตามแผนการสอน ส่วนการทวนสอบในระดับหลักสูตรควรมีระบบประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และรายงานผล”

3) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม พ.ศ. 2553

ข้อ 10 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้

“สถาบันอุดมศึกษาต้องมีระบบและกลไกการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษาเพื่อยืนยันประสิทธิภาพของการประเมินผลว่า ผู้จบการศึกษาทุกคนมีผลการเรียนรู้อย่างน้อยตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิสถาวิชา กลวิธีการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม อาจจะทำดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาประเมินการเรียนการสอนในระดับรายวิชา โดยใช้แบบประเมินผลการเรียนรู้ด้านต่างๆ ที่ต้องการทวนสอบ
 2. คณะกรรมการสอบไล่ประเมินข้อสอบ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหารายวิชา และการให้คะแนนในแต่ละรายวิชา
 3. สถาบันการศึกษาจัดสอบประมวลผลการเรียนรู้โดยรวมก่อนจบการศึกษา (Exit Examination) โดยใช้ข้อสอบกลางที่เห็นชอบโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาของกลุ่มเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา
 4. บัณฑิตใหม่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้ประเมินหลักสูตร
 5. ผู้ประกอบการที่รับนักศึกษาเข้าฝึกปฏิบัติงานและผู้ใช้บัณฑิตประเมินทักษะการปฏิบัติงานโดยใช้แบบประเมินกลางที่เห็นชอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาของกลุ่มเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา
- เมื่อดำเนินการทวนสอบแล้ว ให้สาขาวิชาจัดทำรายงานผลการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้เพื่อเป็นหลักฐานการบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้”

4) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553

ข้อ 10 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้

“สถาบันต้องกำหนดระบบและกลไกในการทวนสอบเพื่อยืนยันว่านิสิต/นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน มีการเรียนรู้ครบถ้วนทั้ง 5 ด้าน ตามที่กำหนดเอาไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

10.1 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะที่นิสิต/นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่

การทวนสอบในระดับรายวิชา ควรให้นิสิต/นักศึกษา ประเมินผลการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ การมีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบและประเมินผลให้เป็นไปตามแผนการสอน

การทวนสอบในระดับหลักสูตร ควรมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน เพื่อดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และรายงานผล”

5) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย พ.ศ. 2554

ข้อ 10 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้

“10.1 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา

กำหนดให้มีระบบการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา โดยกระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละรายวิชาดำเนินการดังนี้

(1) ให้นักศึกษาประเมินการสอนในระดับรายวิชา

(2) วิเคราะห์กระจายของระดับคะแนนในกลุ่ม

(3) ตรวจสอบผลการให้คะแนนกับข้อสอบ รายงาน โครงการและอื่นๆ ที่ผู้เรียนได้รับ

มอบหมาย”

2.2.2 การทวนสอบในรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2)³

เมื่อพิจารณารายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ต่างๆ ในมหาวิทยาลัยพายัพ พบว่าในหมวด 5 ข้อ 2 ได้ระบุการทวนสอบในระดับปริญญาตรีเป็น 2 หัวข้อ คือ การทวนสอบผลมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะ นักศึกษายังไม่สำเร็จการศึกษา และการทวนสอบผลมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนักศึกษาสำเร็จการศึกษา ขณะที่ในระดับบัณฑิตศึกษาไม่ระบุเช่นนั้น แต่จะเน้นไปที่การทวนสอบโดยการเสนอวิทยานิพนธ์ หรือการ ค้นคว้าอิสระ

เพื่อให้สอดคล้องกับการทวนสอบในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขา/สาขาวิชา ...

(มคอ.1) กรณีนี้ก็จะไม่กล่าวถึงการทวนสอบผลมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนักศึกษาสำเร็จการศึกษา เช่นกัน ซึ่งทุกหลักสูตรในระดับปริญญาตรีจะระบุคล้ายคลึงกัน สรุปได้ดังนี้

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา โดย

1. ประเมินรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3 และ มคอ.4 (ถ้ามี)) ว่าผลการเรียนรู้ที่กำหนด สอดคล้องกับความรับผิดชอบในหลักสูตร
2. คณะกรรมการกำกับมาตรฐานประจำสาขาวิชาพิจารณาและประเมินข้อสอบของรายวิชา ว่าครอบคลุมผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของรายวิชา และมีความ เหมาะสมเป็นไปตามแผนการสอน
3. คณะกรรมการกำกับมาตรฐานประจำสาขาวิชาพิจารณาและประเมินผลสอบของแต่ละ รายวิชา
4. พิจารณาจากการประเมินผลในรายวิชาการฝึกภาคปฏิบัติ หรือรายวิชาสหกิจศึกษา ซึ่ง สถานประกอบการจะเป็นผู้ประเมิน และรายงานผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา
5. นักศึกษาประเมินการเรียนการสอนทุกรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษา
6. มีการทวนสอบมาตรฐานประมวลผลการเรียนรู้ก่อนฝึกปฏิบัติวิชาชีพ
7. มีระบบประกันคุณภาพภายในดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และรายงาน ผล

สำหรับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพเปิดสอนทั้งในระดับปริญญาโท และ ปริญญาเอก โดยกระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในระดับปริญญาโท จะระบุคล้ายคลึง กัน สรุปได้ดังนี้

1. มีคณะกรรมการกำกับมาตรฐานวิชาการที่มีส่วนร่วมในการควบคุมมาตรฐานในการเรียน การสอน และการวัดผล
2. มีการประเมินผลการเรียนรู้ทุกรายวิชาของนักศึกษาแต่ละคน เมื่อสิ้นสุดการศึกษาแต่ละ ภาคการศึกษา
3. นักศึกษาทุกคนต้องทำวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระเป็นรายบุคคล
4. มีการนำเสนอ และประกาศให้ผู้สนใจเข้ารับฟังการนำเสนอผลงานก่อนการสอบปาก เปลา่ขั้นสุดท้าย
5. นักศึกษาแผน ก แบบ ก2 ต้องมีการทวนสอบ โดยเสนอวิทยานิพนธ์ และสอบปากเปลา่ ขั้นสุดท้าย และมีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเป็นกรรมการสอบ

³ รายละเอียดของการทวนสอบที่กล่าวถึงในคู่มือนี้ อาจมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อหลักสูตรดำเนินการปรับปรุงตามรอบที่เกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรกำหนด

6. นักศึกษาแผน ข ต้องมีการทวนสอบ โดยเสนอการค้นคว้าอิสระ และสอบประมวลความรู้ข้อเขียน

ส่วนกระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในระดับปริญญาเอก ระบุไว้ดังนี้

1. มีการประเมินผลการเรียนรู้ทุกรายวิชาของนักศึกษาแต่ละคน เมื่อสิ้นสุดการศึกษาแต่ละภาคการศึกษา
2. นักศึกษาต้องผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำดุษฎีนิพนธ์
3. นักศึกษาทุกคนต้องทำดุษฎีนิพนธ์เป็นรายบุคคล
4. นักศึกษาต้องเสนอดุษฎีนิพนธ์ และผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบัน

2.2.3 การทวนสอบในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3)

ในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) กล่าวถึงการทวนสอบไว้ในหมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา ข้อ 4 การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา โดยให้อาจารย์ผู้สอนระบุวิธีการ กระบวนการ และขั้นตอนในการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ที่อาจารย์ผู้สอนกำหนดไว้ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการ และแจ้งให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เปิดภาคการศึกษา โดยที่อาจารย์ผู้สอนสามารถนำข้อมูลที่หลักสูตรกำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) หมวดที่ 5 หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา ข้อ 2 กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา ข้อ 2.1 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะนักศึกษายังไม่สำเร็จการศึกษามาเขียนไว้ในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ได้ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการในรายวิชาสอดคล้องกับสิ่งที่หลักสูตรกำหนดไว้ และนำมาสู่การปฏิบัติในที่สุด

เมื่อดำเนินการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ตามที่ระบุไว้แล้ว ให้อาจารย์ผู้สอนประเมินและสรุปผลจากนั้นนำไปเขียนไว้ในรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5) หมวดที่ 3 สรุปผลการจัดการเรียนการสอนของรายวิชา ในข้อ 7 การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา ซึ่งกำหนดให้ระบุวิธีการทวนสอบและสรุปผลการทวนสอบ

2.3 ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่จำเป็นต่อการพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน⁴

การเรียนการสอนในแต่ละมาตรฐานผลการเรียนรู้จะแตกต่างกันไป อาจารย์ผู้สอนจึงต้องมีกลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย และเหมาะสมกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน รวมถึงต้องมีการประเมินประสิทธิผลของกลยุทธ์การสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการทวนสอบผลสัมฤทธิ์จะเป็นตัวช่วยหนึ่งในการพัฒนาปรับปรุงกลยุทธ์การสอน นอกจากนี้ ทั้งเรื่องกลยุทธ์การสอน และการทวนสอบ ต่างก็เป็นส่วนสำคัญในการบริหารหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงวางแนวทางสำหรับปัจจัยสู่ความสำเร็จที่จำเป็นต่อการพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน ดังนี้

1) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

การพัฒนาในด้านนี้เกี่ยวข้องกับการผสมผสานความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสม และปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามกาลเทศะ ทัศนคติ และวุฒิภาวะในการตัดสินใจ ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการพัฒนาจะรวมถึง

⁴ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualifications Framework for Higher Education) (TOF: HED), สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, หน้า 24-25.

การเป็นแบบอย่างที่ดี การวิเคราะห์และสะท้อนพฤติกรรมของตนเองและของผู้อื่นในสถานการณ์ต่างกัน การอภิปรายเป็นกลุ่มในเรื่องความขัดแย้งทางความคิดอย่างง่ายและที่ซับซ้อนมากขึ้น จะช่วยให้นักศึกษาเห็นค่านิยมของตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเกิดความคิดโดยใช้หลักการทั่วไปว่า สิ่งที่ดีสมควรเป็นแนวทางกำหนดพฤติกรรมของตนเองได้ หลักในการถ่ายทอดการเรียนรู้จะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นไปได้หลากหลาย รวมถึงสถานการณ์ที่นักศึกษาจะต้องเผชิญในชีวิตภายนอกและในการทำงาน แม้ว่าผลการเรียนรู้ด้านนี้อาจถูกจัดเป็นรายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ควรใช้ทุกโอกาสในการเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในทุกรายวิชาที่สอน รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

2) การแสวงหาความรู้

การจัดสภาพรวมอย่างกว้างๆ เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างและเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า และเมื่อมีข้อมูลใหม่เพิ่มขึ้น ควรจะเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่จัดไว้ก่อน และเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของนักศึกษา เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและนำมาใช้ การใช้เครื่องมือช่วยจำและการทบทวนเนื้อหาที่สำคัญเป็นระยะ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมั่นใจได้ว่าข้อมูลนั้นจะอยู่ในความทรงจำได้ในระยะยาว

3) การพัฒนาทักษะทางปัญญา

การพัฒนาความคิดรวบยอด รวมทั้งหลักการทางทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ การวิเคราะห์สถานการณ์และแก้ไขปัญหาต่างๆ เป็นลำดับขั้นตอนตามแผนที่วางไว้ และต้องฝึกปฏิบัติในหลายสถานการณ์ รวมทั้งที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่คาดว่าจะได้ใช้ในอนาคต เพื่อช่วยในการถ่ายทอดความรู้และนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ตามความเหมาะสม การพัฒนาความสามารถในการกำหนดและใช้ทักษะทางปัญญาในการแก้ไขปัญหาใหม่ที่ไม่คาดคิดมาก่อน จำเป็นต้องมีการทำงานในการแก้ปัญหาแบบปลายเปิด โดยให้ความช่วยเหลือในการจำแนกแยกแยะ และการประยุกต์ใช้ความรู้ความเข้าใจ

เพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถในการคิดและแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ นักศึกษาควรถูกฝึกให้สามารถสะท้อนกระบวนการคิดของตนเอง เมื่อพบกับงานใหม่ๆ ที่ท้าทาย และสามารถพัฒนาการจัดการกลยุทธ์ในการคิดของตนเองเมื่อต้องแก้ไขประเด็นปัญหาในหลายลักษณะ

4) การพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

การมีโอกาสนำเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และได้รับข้อมูลป้อนกลับต่อผลการทำงานที่สร้างสรรค์ ข้อมูลป้อนกลับดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพสูงสุดถ้านักศึกษาได้วิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองในสภาพแวดล้อมที่เอื้อ และสามารถพัฒนาเป็นหลักในการแสดงพฤติกรรมของตนเอง

การพัฒนาความสามารถและความรับผิดชอบสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจำเป็นต้องมอบหมายงานให้นักศึกษาที่จะพัฒนาและกระตุ้นความสามารถเหล่านั้น ด้วยความมุ่งหวังให้มีผลงานที่ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ

5) การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

การจัดการสอนที่มีการฝึกปฏิบัติเป็นลำดับขั้นตอนตามที่วางแผนไว้ พร้อมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับและคำแนะนำในการปรับปรุงทักษะที่จำเป็นทางด้านการคำนวณอย่างง่ายแก่นักศึกษา เพื่อปรับปรุงทักษะที่จำเป็นทางคณิตศาสตร์อย่างง่าย และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นักศึกษาที่เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาอาจมีความสามารถต่างกันในการใช้ทักษะด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและการสื่อสาร ซึ่งบางคนต้องได้รับการสอนเป็นพิเศษ ทั้งนี้อาจทำได้โดยการสอนโดยตรงร่วมกับการฝึกปฏิบัติ และควรให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังซึ่งสูงขึ้นตามลำดับ

การบริหารหลักสูตรให้มีคุณภาพดังที่ตั้งเป้าหมายไว้ นอกจากต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้ง อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้บริหารคณะ/วิทยาลัย รวมถึงผู้บริหาร ของมหาวิทยาลัยแล้ว การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้อุ่นใจได้ ว่า สิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือมีสิ่งใดที่ควรพัฒนาปรับปรุง เพื่อให้การจัดการ เรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน

3. ระบบและกลไกการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

ระบบ⁵ หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีการกำหนดอย่างชัดเจนว่าต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้ได้ผล ออกมาตามที่ต้องการ ขั้นตอนการปฏิบัติงานจะต้องปรากฏให้ทราบโดยทั่วกัน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของเอกสาร หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือโดยวิธีการอื่นๆ องค์ประกอบของระบบประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

กลไก⁶ หมายถึง สิ่งที่ทำให้ระบบมีการขับเคลื่อน หรือดำเนินอยู่ได้ โดยมีการจัดสรรทรัพยากร มีการ จัดองค์การ หน่วยงาน หรือกลุ่มบุคคลเป็นผู้ดำเนินการ

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า ระบบและกลไกการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการ เรียนรู้ของมหาวิทยาลัยพายัพ หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ทำให้การทวนสอบมีการขับเคลื่อน หรือ ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยมีนักศึกษา บุคลากร แนวปฏิบัติ คู่มือ และ ทรัพยากรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นกลไกในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย⁷

เมื่อตัวบ่งชี้หนึ่งในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ คือ การกำหนดให้มีการทวนสอบ ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) และ รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.4) (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละ ปีการศึกษา ดังนั้น เพื่อให้ได้ผลการประเมินคุณภาพภายในเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติที่วางไว้ จึงกำหนดระบบและกลไกการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ดังนี้

1. อาจารย์ผู้สอนศึกษารายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ในหมวดที่ 5 ข้อ 2 กระบวนการทวนสอบ มาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา เพื่อเลือกกระบวนการ หรือวิธีการทวนสอบที่หลักสูตรของตนเองกำหนดไว้ และนำมากำหนดไว้ในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) หรือรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.4)
2. อาจารย์ผู้สอนดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา ตามที่ระบุไว้ใน รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) หมวดที่ 7 ข้อ 4 การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

⁵ คู่มือประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557, สำนักมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, หน้า 24.

⁶ เรื่องเดียวกัน.

⁷ เทียบเคียงกับ (1) คู่มือการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พุทธศักราช 2556, หน้า 12; (2) คู่มือและแนว ปฏิบัติการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ พ.ศ. 2556, แผนกหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา สำนักพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, หน้า 12.

หรือรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.4) หมวดที่ 7 ข้อ 2 กระบวนการทบทวนผลการประเมิน และการวางแผนปรับปรุง

3. ภายหลังสิ้นสุดภาคการศึกษา อาจารย์ผู้สอนนำเสนอรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5) โดยรายงานผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในหมวดที่ 3 ข้อ 7 การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา หรือนำเสนอรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.6) ในหมวดที่ 5 การประเมินการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม ต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร⁸ ซึ่งการรายงานในส่วนนี้ต้องสอดคล้องกับกระบวนการ หรือวิธีการทวนสอบที่ได้กำหนดไว้ในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) หรือรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.4)

4. คณะ/วิทยาลัย ส่งรายชื่อคณะกรรมการทวนสอบของแต่ละหลักสูตร เพื่อให้มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง โดยคณะกรรมการทวนสอบมีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน และมีคุณสมบัติ ดังนี้

4.1 เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร หรือ

4.2 เป็นอาจารย์ประจำ และ

4.3 มีความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา

5. คณะกรรมการบริหารประจำหลักสูตรเลือกรายวิชาที่จะทำการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา และส่งให้คณะกรรมการทวนสอบพร้อมกับข้อมูลเบื้องต้น เช่น มคอ.3 มคอ.4 มคอ.5 และ มคอ.6 เป็นต้น

6. อาจารย์ผู้สอนที่รายวิชาของตนถูกเลือกให้ทำการทวนสอบโดยคณะกรรมการทวนสอบ ต้องเตรียมข้อมูลต่างๆ ให้กับคณะกรรมการทวนสอบ อาทิ เอกสารประกอบการสอน รายงาน/งานที่มอบหมาย และข้อสอบ เป็นต้น

7. คณะกรรมการทวนสอบศึกษาข้อมูลต่างๆ ตามข้อ 5-6 รวมถึงขอข้อมูลเพิ่มเติม และสามารถสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์เพียงพอแก่การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน ได้

8. คณะกรรมการทวนสอบประมวลผล และรายงานผลการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาแก่คณะกรรมการบริหารประจำหลักสูตร พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

9. คณะกรรมการบริหารประจำหลักสูตรนำข้อมูลจากคณะกรรมการทวนสอบมาดำเนินการ ดังนี้

9.1 แจ้งผลการทวนสอบแก่อาจารย์ผู้สอน พร้อมข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

9.2 รวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

9.3 เขียนรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) เพื่อเตรียมการรับการประเมินคุณภาพระดับหลักสูตร และนำเสนอรายงานดังกล่าวต่อคณะ/วิทยาลัย ต่อไป

10. คณะ/วิทยาลัย (โดยคณะกรรมการวิชาการคณะ/วิทยาลัย หรือคณะกรรมการบริหารคณะ/วิทยาลัย) พิจารณารายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) แล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

10.1 ให้ความเห็นกลับไปยังคณะกรรมการบริหารประจำหลักสูตร

10.2 รวบรวมรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) ทั้งหมด เป็นข้อมูลเพื่อเตรียมรับการตรวจประเมินคุณภาพระดับคณะ/วิทยาลัย

10.3 ส่งรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) ไปยังฝ่ายวิชาการ

11. ฝ่ายวิชาการพิจารณารายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) แล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

11.1 ให้ความเห็นกลับไปยังคณะ/วิทยาลัย

⁸ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคนใดคนหนึ่งก็สามารถลงนามรับรายงานได้ เพราะเมื่อต้องจัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) ต้องเป็นการพิจารณาร่วมกันของคณะกรรมการบริหารประจำหลักสูตร

11.2 รวบรวมรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) ทั้งหมด เป็นข้อมูลเพื่อเตรียมรับการตรวจประเมินคุณภาพระดับมหาวิทยาลัย

4. บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

จากระบบและกลไกที่กล่าวข้างต้น จะพบว่ามีบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการทวนสอบ แม้ว่าฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยจะเป็นปลายทางที่รับข้อมูล และไม่เห็นบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนดังเช่นอาจารย์ผู้สอน หรือคณะกรรมการทวนสอบ ก็ตาม แต่ฝ่ายวิชาการต้องเตรียมการต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริหารหลักสูตร เช่น จัดทำคู่มือการทวนสอบ เตรียมแบบประเมินตนเองของนักศึกษา หรือแบบรายงานการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ เป็นต้น

ในส่วนนี้ จึงจะกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน คณะกรรมการบริหารประจำหลักสูตร คณะกรรมการวิชาการคณะ/วิทยาลัย (หรือคณะกรรมการบริหารคณะ/วิทยาลัย) และคณะกรรมการทวนสอบ

4.1 อาจารย์ผู้สอน

- 1) ศึกษากระบวนการทวนสอบที่ปรากฏในรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) และเลือกกระบวนการที่สอดคล้องกับรายวิชาของตน รวมถึงสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน
- 2) ระบุกระบวนการทวนสอบในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) หรือรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.4)
- 3) ดำเนินการทวนสอบตามกระบวนการที่ระบุไว้
- 4) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5) หรือรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.6) โดยรายงานผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายงานดังกล่าว และส่งไปยังอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
- 5) เตรียมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา หรือตามที่คณะกรรมการทวนสอบร้องขอ เพื่อประโยชน์ในการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา
- 6) ศึกษาผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาจากคณะกรรมการทวนสอบ และความเห็นของคณะกรรมการบริหารประจำหลักสูตร เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของรายวิชาตนเองต่อไป

4.2 คณะกรรมการบริหารประจำหลักสูตร⁹

- 1) สร้างความเข้าใจในเรื่องการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาแก่อาจารย์ผู้สอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของตัวบ่งชี้ในการบริหารหลักสูตร และการประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตร
- 2) คัดเลือกรายวิชาในหลักสูตรจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของรายวิชาทั้งหมดที่เปิดสอนในปีการศึกษานั้นๆ เพื่อทวนสอบ และ (หากเป็นไปได้) ในปีการศึกษาต่อไป รายวิชาที่คัดเลือกมาไม่ควรซ้ำกัน ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนทั้งหลักสูตร

⁹ องค์ประกอบ และหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารประจำหลักสูตรนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในคู่มือนี้ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระบบและกลไกการบริหารหลักสูตร พ.ศ. 2557

- 3) เตรียมข้อมูลต่างๆ ในการทวนสอบ หรือตามที่คณะกรรมการทวนสอบร้องขอ เพื่อประโยชน์ในการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา
- 4) ศึกษารายงานผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาจากคณะกรรมการทวนสอบ และทำความเข้าใจส่งกลับไปยังอาจารย์ผู้สอนในรายวิชานั้นๆ เพื่อให้นำไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของรายวิชาตนเองต่อไป
- 5) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา เพื่อใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป
- 6) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) เพื่อเตรียมการรับการตรวจประเมินคุณภาพระดับหลักสูตร และนำส่งรายงานดังกล่าวต่อคณะ/วิทยาลัย ต่อไป
- 7) ศึกษาความเห็นในรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) ของคณะกรรมการวิชาการคณะ/วิทยาลัย (หรือคณะกรรมการบริหารคณะ/วิทยาลัย) เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการเรียนการสอนต่อไป

4.3 คณะกรรมการวิชาการคณะ/วิทยาลัย (หรือคณะกรรมการบริหารคณะ/วิทยาลัย)

- 1) สร้างความเข้าใจในเรื่องการบริหารหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติแก่คณะกรรมการบริหารประจำหลักสูตร ซึ่งการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของตัวบ่งชี้ในการบริหารหลักสูตร รวมถึงการประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตร และมีผลต่อการประกันคุณภาพภายในระดับคณะ/วิทยาลัย
- 2) พิจารณารายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) และทำความเข้าใจส่งกลับไปยังคณะกรรมการบริหารประจำหลักสูตร
- 3) รวบรวมรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) ทั้งหมด เพื่อเตรียมการรับการตรวจประเมินคุณภาพระดับคณะ/วิทยาลัย
- 4) ส่งรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) ไปยังฝ่ายวิชาการ
- 5) ศึกษาความเห็นในรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) ของฝ่ายวิชาการ เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตร และการเรียนการสอนต่อไป

4.4 คณะกรรมการทวนสอบ

- 1) กำหนดระยะเวลาการทวนสอบประจำปีการศึกษา และแจ้งต่อคณะกรรมการบริหารประจำหลักสูตรได้รับทราบ เพื่อเตรียมการรับการทวนสอบ
- 2) แจ้งให้อาจารย์ผู้สอน และคณะกรรมการบริหารประจำหลักสูตร เตรียมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การทวนสอบ อาทิ มคอ.3 มคอ.4 มคอ.5 มคอ.6 และเอกสารประกอบการสอน เป็นต้น
- 3) ศึกษาข้อมูลต่างๆ ในการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านของแต่ละรายวิชาจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของรายวิชาทั้งหมดที่เปิดสอนในปีการศึกษานั้นๆ
- 4) ประมวลผล และรายงานผลการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาแก่คณะกรรมการบริหารประจำหลักสูตร พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

5. แบบฟอร์มการทวนสอบ

- 1.1 แบบประเมินตนเองของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้
- 1.2 แบบรายงานการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ โดยคณะกรรมการกำกับมาตรฐานวิชาการประจำหลักสูตร
- 1.3 แบบรายงานการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ โดยอาจารย์ผู้สอน
- 1.4 แบบรายงานผลการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้รายวิชา โดยคณะกรรมการทวนสอบ
- 1.5 แบบสรุปรายงานผลการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ทุกรายวิชาของหลักสูตร โดยคณะกรรมการทวนสอบ